

ZORGPLICHT - RECHTEN EN PLICHTEN

Zorgplicht na aanmelding

De zorgplicht bij toelating geldt pas als er sprake is van daadwerkelijke, dat wil zeggen schriftelijke aanmelding¹. Er zijn echter ook situaties waarin de zorgplicht bij aanmelding niet geldt. Een leerling mag zonder nader onderzoek de toelating worden geweigerd als:

- de voor het voortgezet onderwijs aangemelde leerling niet voldoet aan het vereiste niveau om in te stromen in de gewenste opleiding;
- de school vol is en het bevoegd gezag op dit punt een consequent en transparant toelatingsbeleid voert;
- er een wachtlijst is. De zorgplicht geldt dan pas op het moment dat de leerling vanwege zijn positie op de wachtlijst aan de beurt is of, als sprake is van een lotingsstelsel, de leerling wordt ingeloot;
- de ouders informatie weigeren te geven over de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Informatieplicht van ouders

Om de ondersteuningsbehoefte van een leerling vast te stellen, mag een school aan de ouders vragen informatie te overleggen over handicaps of beperkingen in de onderwijsparticipatie van de leerling. Als ouders die informatie onvoldoende geven kan van het bevoegd gezag niet worden verwacht dat het waar nodig een andere school voor de leerling zal vinden. De zorgplicht ligt weliswaar bij de school, maar de ouders moeten het de school wel mogelijk maken om die plicht te vervullen.

Onderzoeksplicht

Aan de andere kant moeten scholen de nodige inspanningen doen als een aanmelding in behandeling moet worden genomen, en ook als een besluit tot verwijdering of verwijzing wordt genomen. Bij aanmelding heeft de school de plicht om te onderzoeken of het een leerling betreft met specifieke onderwijsbehoeften. Als dat het geval is en de school kan de leerling naar eigen oordeel niet zelf plaatsen, dan moet dit onderbouwd zijn met deugdelijk onderzoek en motivering en er moet een concreet alternatief worden geboden. Een simpel advies aan ouders om zich elders te oriënteren is onvoldoende. Evenmin mag worden volstaan met alleen de mededeling dat men zelf geen passende plek kan bieden. Ook worden eisen gesteld aan de argumenten die men mag aanvoeren voor weigering tot plaatsing. Een beroep op een beperkte capaciteit voor het opnemen van leerlingen die extra steun nodig hebben volstaat niet, evenmin als een beroep op beperkte financiële middelen. In dergelijke gevallen moet er overleg plaatsvinden met het samenwerkingsverband.

Bron:

De werking van zorgplicht in passend onderwijs - Guuske Ledoux, in:

Ledoux, G., Linden, C. van der, Stege, H. van der, Hoeven, J. van der, Eck, P. van & Exalto, R. Centrale thema's in de Evaluatie Passend onderwijs. Deel I: Onderzoek over de werking van zorgplicht, werken met ontwikkelingsperspectieven en de positie van ouders in passend onderwijs

Amsterdam / Rotterdam / Utrecht: Kohnstamm Instituut / CED Groep / Oberon (Rapport 1025, projectnummer 20689.05)

---

¹ Van aanmelding is sprake indien een ouder een ingevuld aanmeldingsformulier heeft ingediend op school, zie: GPO 19 juni 2017, nr. 107638.

Wat moet de school doen als een leerling met extra ondersteuningsbehoefte zich aanmeldt?

In het kort betekent de zorgplicht voor de school waar een leerling met extra ondersteuningsbehoefte wordt aangemeld, dat het bevoegd gezag:

- a. na moet gaan of de leerling daadwerkelijk een extra ondersteuningsbehoefte heeft en wat de aard hiervan is,
- b. indien het antwoord op a positief luidt, vast moet stellen of de school aan de leerling de geboden ondersteuning kan bieden;
- c. indien het antwoord op b positief luidt, in overleg met de ouders van de leerling een ontwikkelingsperspectief vast moet stellen;
- d. indien het antwoord op b negatief luidt, een andere passende school moet vinden die bereid is de leerling op te nemen.

Aan welke voorwaarden moet het onderzoek voldoen?

Zodra een leerling wordt aangemeld op een school is, als met de aanmelding daadwerkelijk plaatsing op de school wordt beoogd, het bevoegd gezag verplicht na te gaan of het een leerling betreft met een extra ondersteuningsbehoefte. Als dat het geval is, moet worden bekeken of aan deze ondersteuningsbehoefte kan worden voldaan door de school van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag kan slechts toelating weigeren als er door hem onderzoek is verricht naar het verband tussen de ondersteuningsbehoefte van de individuele leerling en de mogelijkheden van de school. Dan moet ook vaststaan dat de school de benodigde ondersteuning niet kan bieden en dat er een andere passende school bereid is leerling op te nemen. Aan het onderzoek en de uitkomst daarvan worden specifieke eisen gesteld:

- a. Het enkele advies aan ouders om zich te oriënteren op andere scholen is onvoldoende
- b. Het bevoegd gezag in het vo dient zich te baseren op het schooladvies van de basisschool, een andere uitleg van het niveau van de leerling is niet toegestaan.
- c. Er kan niet worden volstaan met de kale mededeling dat het bevoegd gezag geen passende plek kan bieden aan de leerling.
- d. Het bevoegd gezag kan de toelating van de leerling niet binden aan de voorwaarde van een proefplaatsing of voorafgaande observatie.
- e. Het bevoegd gezag kan niet met een beroep op een beperkte capaciteit voor leerlingen met intensieve ondersteuning leerlingen weigeren.
- f. Het bevoegd gezag kan niet zomaar met een beroep op beperkte financiële middelen de toelating weigeren; in dat geval zal er overleg met het samenwerkingsverband plaats moeten vinden om de mogelijkheden voor deze ondersteuning te bezien.

Bron:

Bierkens, I.C., & Zoontjens, P.J.J. De zorgplicht en de juridische handhaving daarvan.
Amsterdam: Kohnstamm Instituut. (Rapport 992, projectnummer 20689.11)